

Családi jellemzők intergenerációs változása

ŠINDÝLKOVÁ ZSÓFIA

1. Bevezetés

Ezen tanulmány célja az, hogy megvizsgálja azokat az intergenerációs változásokat, amelyeket napjainkban tapasztalunk a családi élettel kapcsolatban. Fő fókuszban a nemi szerepek változása és a házimunka-feladatok megosztása áll. Azért tartom kiemelten fontosnak ezen téma kutatását, mert mindannyiunk számára a család a legalapvetőbb szocializációs közeg, amelyben felnövünk, így a családi életet érintő változások ismerete elengedhetetlen. Mindezek mellett a család- és párterápia mellett köteleződtem el, így ezen kutatás segít a családok egyes aspektusainak alaposabb megvizsgálásában.

Napjainkban olyan kultúrában élünk, amely újra gondolja a korábban érvényes családi modelleket, férfi- és női szerepeket. Míg korábban a patriarchális modell¹ volt jellemző, napjainkban egyre inkább az egalitárius elosztás válik elfogadottá. A család mai jellemzőinek kialakulásában számos társadalmi, kulturális átalakulás hatással volt – gondoljunk itt az első és második demográfiai átmenetre,² az élettársi kapcsolatok elterjedésére és a házasságok számának csökkenésére.³ A férfi- és női szerepek megosztásának alakulását befolyásolja, hogy milyen mintát lát az adott személy a származási családjában,⁴ milyen elképzelésekkel, elvárásokkal érkezik a kapcsolatba, milyen kultúrában él.

A nők tömeges munkába állása következtében egyre több szerep és feladat hárul a nőkre, ami szintén előidézi a korábbi patriarchális szemlélet változását,⁵ továbbá a kettős

---

¹ Herche Veronika: „Háztartási munkamegosztás-azonosságok és különbségek Európában.” *Demográfia* 53 (2010/1), 67–90.

² Somlai Péter: *Család 2.0 – Együttélési formák a polgári családtól a jelenkorig*. Budapest: Napvilág Kiadó, 2013, 23–26, 113–119.

³ Spéder Zsolt: „Az élettársi kapcsolat térhódítása Magyarországon és néhány szempont a demográfiai átalakulás értelmezéséhez.” *Demográfia* 48 (2005/2–3), 187–217; Tóth Olga: „Családformák és együttélési minták a mai magyar társadalomban.” Pongrácz Tiborné – Tóth István György (szerk.): *Szerepváltozások. Jelentés a nők és férfiak helyzetéről*. Budapest: TÁRKI Szociális és Családügyi Minisztérium Nőképviseleti Titkársága, 1999, 53–62.

⁴ Herbert és Irene Goldenberg: *Áttekintés a családról. Első kötet*. Budapest: Animula Kiadó, 2008, 73.

⁵ Buda Béla: „A házasság és a család mai problémái – a társadalomlélektan szempontjából.” *Kapocs* 2 (2013) 57, 2–13.

leterheltség létrehozza a család-munka közötti konfliktus jelenségét.⁶ Murinkó Livia⁷ cikkében összegzi azokat az elméleteket, amelyek a családon belüli házimunka-feladatok elosztásának mikéntjéről születtek. Az általa bemutatott három fő elmélet a következő: *időkorlátok elmélete*, mely szerint a családon belüli házimunka-felosztás alakulása a személyek rendelkezésére álló idejének függvénye. A *relatív erőforrások elmélete* szerint egy partnerkapcsolatban a nagyobb erőforrással rendelkező félnek van módja arra, hogy kisebb részt vállaljon a házimunka terheiből. Végül az *egyének nemi-ideológiai beállítottságának szerepének elmélete* alapján a háztartási munkamegosztást jelentősen befolyásolja a férfiak és nők értékrendje, nemi szerepfelfogása, a munka és a család fontosságára vonatkozó nézeteik.⁸ Továbbá a családok életében az életciklus váltáskor is változhat a házimunka felosztás – emeli ki Szabó-Tóth Kinga.⁹ Jelen tanulmányban csak legfontosabb eredményeimet közlöm.

2. Hipotézisek

A kutatás során a következő hipotézisek kerültek megfogalmazásra:

1. hipotézis: Különbség található a legidősebb és a legfiatalabb generáció között a hagyományos nemi szerepek elfogadásában.¹⁰
2. hipotézis: A férfiak a házimunka azon tevékenységeiben aktívak, amelyek nem mindennapi foglalatosságot igényelnek, míg továbbra is a nők látják el a legtöbb teendőt.¹¹
3. hipotézis: Mindhárom vizsgált generáció elégedett a családjára jellemző házimunka felosztással.¹²

3. Módszertan

3.1 A mintavétel ismertetése

Az általam végzett kutatás a Károli Gáspár Református Egyetem Etikai bizottságának jóváhagyásával jött létre (55/2020/P/ET számon). A kutatás során online kérdőív került

⁶ Hagqvist Emma, Katja Gillander Gådin, Mikael Nordenmark: „Work–family conflict and well-being across Europe: The role of gender context.” *Social Indicators Research* 132(2) (2017), 785–797.

⁷ Murinkó Livia: „A nemi szerepekkel és a családdal kapcsolatos attitűdök európai kitekintésben: értékek és gyermekgondozás.” *Szociológiai Szemle* 24 (2014), 67–101.

⁸ Fenstermaker Sarah and Candace West, eds: *Doing gender, doing difference: Inequality, power, and institutional change*. Psychology Press, 2002.

⁹ Szabó-Tóth Kinga: „...de mi van a férfiakkal? Férfiszerepek a változó Magyarországon.” *Kapocs* 1 (2014), 6–16.

¹⁰ Murinkó: „A nemi szerepekkel és a családdal kapcsolatos attitűdök...” 2014, passim.

¹¹ Pongrácz Tiborné – Murinkó Livia: „Háztartási munkamegosztás. Azonosságok és különbségek Európában.” Nagy Ildikó - Pongrácz Tiborné (szerk.): *Szerepváltozások. Jelentés a nők és férfiak helyzetéről*. TÁRKI Szociális és Családügyi Minisztérium Nőképviselési Titkársága. Budapest, (2009) 95–116; Herche: „Háztartási munkamegosztás...” 2010, 67–90.

¹² Cole Michael – Sheila R.: *Fejlődéslélektan*. Budapest: Osiris Kiadó, 2003, 402–403.

felvételre, melynek módszertanára a *mixed method* – kevert eljárás – jellemző, ugyanis kvantitatív és kvalitatív tételeket is tartalmazott. Összesen három generáció került bevonásra. Az életkori csoportokat Erikson pszichoszociális elmélete¹³ alapján hoztam létre:

1960 előtt született személyek: „idős korosztály”

1961–1990 között született személyek: „középkorú korosztály”

1991–2001 között született személyek: „fiatal felnőtt korosztály”

A kutatásban egészséges 18 év feletti személyek vettek részt, akik nem rendelkeznek klinikai diagnózissal. Bekerülési kritériumként szolgált az, hogy a személy legalább már 1 éve éljen egy háztartásban jelenlegi párjával. Ezt a kritériumot azért alkalmaztam, mert a férfi és női házimunka-megosztás vizsgálásakor elengedhetetlennek tartom, hogy a két személy már hosszabb ideje egy háztartásban éljen. A mintavétel hólabdamódszer alapján történt. A vizsgálati személyek megkeresése és az adatok begyűjtése 2020. október 1-én kezdődött, és januárig összesen 338 fő töltötte ki a kérdőívet; a végleges adatbázisban összesen 292 fő szerepel.

3.2 A minta jellemzői

A következőkben néhány alapvető demográfiai adatot szeretnék közölni a mintával kapcsolatban.

Életkori övezetek: fiatal felnőtt korosztály 79 fő; középkorú korosztály 185 fő; idős korosztály 28 fő.

Legmagasabb iskolai végzettség: általános iskola vagy annál alacsonyabb 2 fő; középiskola 78 fő; főiskola 83 fő; egyetemi diploma 124 fő; OKJ-szakma 5 fő

Munkahelyzet: munkanélküli 14 fő; gyermekkel otthon háztartásbeli 29 fő; nyugdíjas 29 fő; teljes állásban dolgozó 144 fő; félállásban dolgozó 28 fő; teljes munkaidőt meghaladó munkaidőben dolgozó 48 fő

Családi állapot: párkapcsolat 41 fő; élettársi kapcsolat 50 fő; házasság 201 fő

Az 1. táblázatban láthatunk továbbá néhány generációra lebontott információt is.

Összes kitöltő: 338 fő → Végleges minta: 292 fő		
fiatal felnőtt (18–29 év) 79 fő	középkorú (30–59 év) 185 fő	időskorú (60+ év) 28 fő
17 férfi; 62 nő	55 férfi; 130 nő	13 férfi; 15 nő
27 párkapcsolat 24 élettársi kapcsolat 28 házasság	14 párkapcsolat 25 élettársi kapcsolat 146 házasság	1 élettársi kapcsolat 27 házasság

1. táblázat A minta néhány leíró adata az egyes generációs csoportokra osztva

¹³ Michael Cole – Sheila R.: *Fejlődéslelektan*. Budapest: Osiris Kiadó, 2003, 402–403.

3.3 Online kérdőív

Az összeállított online kérdőívben szerepeltek szociodemográfiai kérdések, melyeket a férfiak és nők közötti szereposztásra vonatkozó állítások követtek, majd a házimunka megosztásának mikéntjéről kérdeztem a kitöltőket. A férfiak és nők közötti szereposztásra vonatkozó részben kértük a személyek véleményét arról, hogy mit gondolnak a nők és a férfiak legfontosabb feladatairól, hogyan jellemezhető családjukban a pénzkezelés, ki végzi a házimunkát, illetve részletesen lebontva melyik házimunkát melyik személy csinálja általában. Kíváncsiak voltunk arra is, milyen kihívásokkal küzdenek napjainkban a családok. A kérdőívben olyan tételek kerültek felhasználásra, melyeket korábban magyar kutatók hazánkban végzett kutatásaiban alkalmaztak.

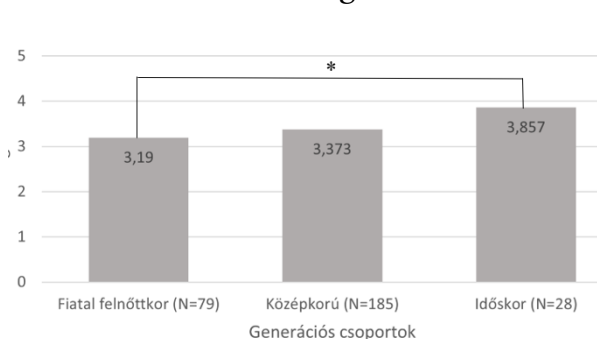
4. Eredmények

Nemi szerepek megítélésének változása a három generáció alatt

Az első hipotézis szerint különbség található a legidősebb és a legfiatalabb generáció között a hagyományos nemi szerepek elfogadásában. Összesen 4 állítás alapján kerestem az eltérést a generációk között. A következőkben az egyes állításokra vonatkozó eredményeket, illetve a levonható lehetséges következtetéseket tekintem át.

„A férfi legfontosabb feladata a család anyagi megélhetésének biztosítása.”

Varianciaanalízist használva az állításra 5%-os szignifikáns különbséget kaptam a három generáció között [$F(2; 289) = 4,122$ ($p = 0,0172$)*]. A páros utóelemzésnél látható, hogy a fiatal felnőtt és az idős generáció között van szignifikáns eltérés [$T_{13} = 4,06$ *].

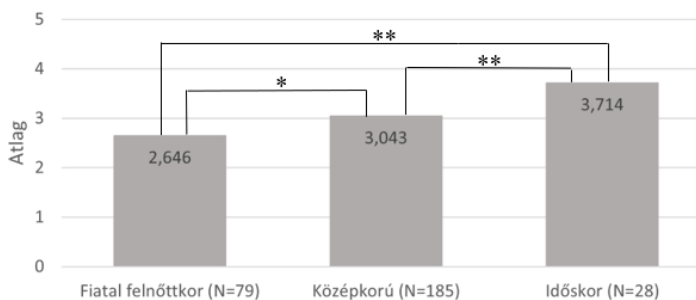

1. ábra Átlagok bemutatása a generációk alapján továbbra is fontos.

jobban egyetértenek ezzel az állítással, mint a fiatal felnőtt csoport. (1. ábra) Ugyanakkor láthatjuk, hogy olyan drámai mértékben nem csökkent az állítással való egyetértés, ami arra utal, hogy a megkérdezett személyek továbbra is fontosnak tartják a férfiak szerepét a család anyagi megélhetésének biztosításában, így – bár egyre elterjedtebb a kétkeresős családmódel – a férfi hozzájárulása a család anyagi megélhetésének biztosításához

„A nő legfontosabb feladata a gyermeknevelés és az otthoni teendők ellátása.”

Varianciaanalízis alkalmazásával 0,1%-os szinten szignifikáns az eredmény [$F(2; 289) = 10,771$ ($p = 0,0000$)***]. A páros utóelemzés azt mutatja, hogy a fiatal felnőtt és az idős generáció között 1%-os szignifikáns különbség van [$T_{13} = 6,44^{**}$], ugyanakkor különbség van 5%-os szinten a fiatal felnőtt és középkorú csoport között is [$T_{12} = 3,92^*$], illetve 1%-os szinten a középkorú és idős csoport között [$T_{23} = 4,38^{**}$]. Az átlagok alapján láthatjuk, hogy az idős korosztály azonosul a legnagyobb

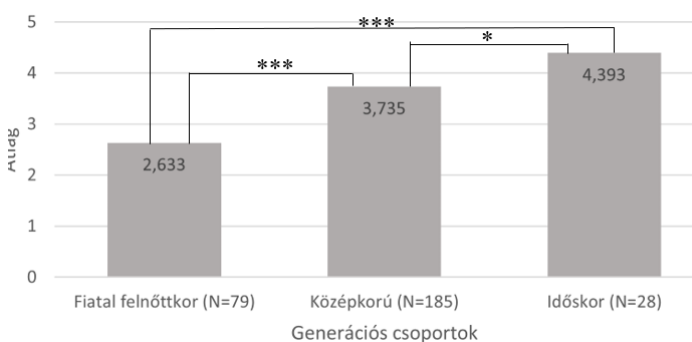

2. ábra Átlagok bemutatása a generációk alapján

mértékben ezzel az állítással (2.ábra). Az átlagokból leolvasható, hogy itt már nagyobb mértékű eltérésről van szó, mint a férfiakra vonatkozó állítás esetén. Ez az eredmény azt a változást tükrözi, hogy napjainkban a nők az élet sok területén jelen vannak, és nem csak az otthoni teendőkben és a gyereknevelésben jeleskednek. Nagyon sok nő számára a sikeres karrier, anyagi biztonság előtérbe került a gyerekneveléssel és otthoni teendőkkel kapcsolatban, vagy ha előtérbe nem is került, mindenképp jelen van a nő életében.¹⁴

„Egy nőnek szüksége van gyerekekre a teljes élethez.”

Az előfeltételek sérüléséből kifolyólag a Rang-Welch-próbát alkalmaztam. Az eredmény

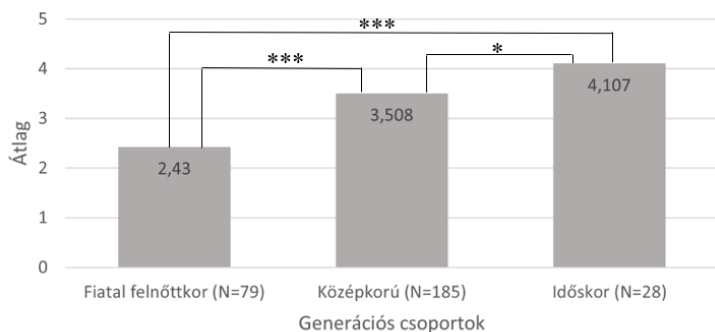
3. ábra Átlagok bemutatása a generációk alapján

0,1%-on szignifikáns [$rW_3(2; 77,0) = 32,156$ ($p = 0,0000$)***]. A páronkénti sztochasztikus egyenlőség teszteléskor mind a fiatal felnőtt és a középkorú csoport között [$A(1,2) = 0,285$ $BM(168,6) = -6,585$ ($p = 0,0000$)***], mind a fiatal felnőtt és az idős korosztályú csoport [$A(1,3) = 0,157$ $BM(57,3) = -8,474$ ($p = 0,0000$)***] között 0,1%-os szignifikáns eltérést kapunk. Továbbá a középkorú és idős csoport között 5%-on szignifikáns a különbség [$A(2,3) = 0,373$ $BM(44,7) = -2,768$ ($p = 0,0082$)*]. Az átlagból azt olvashatjuk le, hogy kifejezetten

¹⁴ Jacqueline Scott: „Family and gender roles: how attitudes are changing.” *Arxius de Ciències Socials* 15 (2006), 143–154; Murinkó Livia: „A nemi szerepekkel és a családdal kapcsolatos attitűdök...” 2014, passim; Pongrácz Tiborné: „Nemi szerepek társadalmi megítélése. Egy nemzetközi összehasonlító vizsgálat tapasztalatai.” In Nagy Ildikó–Pongrácz Tiborné–Tóth István György (szerk.): *Szerepváltozások. Jelentés a nők és férfiak helyzetéről*. TÁRKI-ICSSZEM, Budapest, 2005, 73–86.

nagy különbség van a fiatal felnőttek véleménye és az idős korosztály között (3. ábra). Míg az idős generáció szinte teljesen egyetért ezen állítással (átlaguk 4,39), addig a középkorú csoport kevésbé (3,73); a fiatal felnőtteké pedig még kisebb mértékben (2,63). Ezen tendenciát több tényező is befolyásolja: részben a nők munkavállalása, ami lehetőséget ad számukra arra, hogy sikerélményük lehessen, valamint a gyermekvállalási kedv csökkenése.¹⁵ Az eredmények megértéséhez továbbá a korábban már ismertetett eriksoni elmélet¹⁶ is segítségül hívható, ugyanis a legfiatalabb korosztály 18–29 év közötti fiatalokból áll, akik a jelenlegi életszakaszban párkapcsolatuk megszilárdításán dolgoznak, és a gyermekvállalás csak ennek bekövetkezése után válik majd fontossá,¹⁷ azonban néhány év elteltével van esély arra, hogy vélekedésük megváltozik. A minta alapján az ebbe a csoportba tartozók 40%-a jelenleg is tanulói státuszban van; kapcsolatuk hossza jelenlegi partnerükkel átlagosan 3,03 év. Így életkori és párkapcsolati fejlődés sajátosságaiból kiindulva is magyarázható a kapott eredmény, és néhány év elteltével feltehetően megváltozik a véleményük erről az állításról.

„Egy férfinak szüksége van gyerekekre a teljes élethez.”

4. ábra Átlagok bemutatása a generációk alapján

A Rang-Welch-próbát alkalmazva 0,1%-on szignifikáns különbséget kaptam a generációk között [$rW_3(2; 77,0) = 28,343$ ($p = 0,0000$)***]. A sztochasztikus egyenlőség tesztelésekor szignifikáns különbséget kapok mindhárom generációs csoport között. A fiatal felnőtt és középkorú

csoport esetében 0,1%-on szignifikáns [$A(1,2) = 0,292$ $BM(153,7) = -6,218$ ($p = 0,0000$)***]; a fiatal felnőtt és idős csoport között szintén 0,1%-on szignifikáns [$A(1,3) = 0,171$ $BM(63,3) = -7,894$ ($p = 0,0000$)***]; míg a középkorú és idős csoport között 5%-on szignifikáns a különbség [$A(2,3) = 0,382$ $BM(50,4) = -2,546$ ($p = 0,0140$)*]. Itt is az előzőekben bemutatott tendencia érvényesül (4. ábra). A nőkéhez hasonlóan a férfiakra vonatkozó állítás is hasonló átalakuláson ment végbe. Az idős korosztály 4,1 átlaga lecsökkent 2,43-ra a fiatal felnőttek csoportjában. A rendszerszemlélet feltevéseire támaszkodva a nők és a férfiak véleményváltozása kéz a kézben jár, ahogy az egyik fél véleménye változik, az hat a másik félre és viszont. A férfiaknál bemutatott életszakasz és párkapcsolati fejlődés alapú magyarázat a nőkre is érvényesnek tekinthető.¹⁸

¹⁵ Pongrácz Tiborné: „Nemi szerepek társadalmi megítélése...” 2005, passim; Pongrácz Tiborné – Murinkó Livia: „Háztartási munkamegosztás...” 2009, passim.

¹⁶ Cole Michael – Sheila R.: *Fejlődéslélektan*, 402–403.

¹⁷ Herbert és Irene Goldenberg: *Áttekintés a családról*, 38–42.

¹⁸ Cole Michael – Sheila R.: *Fejlődéslélektan*, 402–403.

Házimunka-feladatok eloszlása családon belül

A második hipotézisben azt fogalmaztam meg, hogy a férfiak a házimunka azon tevékenységeiben aktívak, melyek nem igényelnek mindennapi foglalatosságot, és továbbra is a nők látják el a legtöbb mindennapi teendőt. A kérdőívben a kitöltőknek 6 háztartási munkáról (főzés/sütés, mosogatás, porszívózás, személtvitel, portalanítás, ház/lakás körüli javítások, bevásárlás) kellett eldönteniük, hogy nő végzi, férfi végzi, egyenlő arányban megosztják vagy más személy végzi. A kapott válaszok alapján a gyakoriság megvizsgálására van lehetőségünk, továbbá az elméleti gyakoriságok egyenlőségének tesztelésére. A khi-négyzet-próba alapján mind a 7 házimunka kapcsán 0,1%-os szignifikáns különbség van abban, hogy ki csinálja leggyakrabban ezeket a feladatokat.

Főzés, sütés: a válaszadók 69,5% azt nyilatkozta, hogy a nők azok, akik ezt a házimunkát a leggyakrabban végzik, 20,9%-ban pedig egyenlő arányban megosztott. *Mosogatás:* a válaszok alapján 47,6%-ban egyenlő arányban megosztott a pár két tagja között, másodlagosan pedig 37,7%-ban a nők végzik. *Porszívózás:* 41,1%-ban a nők végzik ezt a tevékenységet, 29,8%-ban pedig egyenlő arányban megosztják. *Személtvitel:* ez az egyik otthoni teendő, amit nagyobb részben férfiak végeznek (54,5%), továbbá 34,2%-ban egyenlő arányban megosztva. *Portalanítás:* főként nők által végzett tevékenység (67,1%); 25,7%-ban egyenlő arányban megosztva végzik a válaszadók. *Kisebb javítások a házban/lakásban vagy körül:* ennél a feladatnál válik el a legélesebben az, hogy ki végzi, ugyanis 80,1%-ban a férfiak látják el ezeket a teendőket. *Bevásárlás:* a kitöltők 65,8%-nál ez a háztartási munka egyenlő arányban megosztva történik.

Nem derül ki egyértelműen az, hogy az egyenlő arányban megosztott válaszopciónál a felek együtt mennek-e bevásárolni, vagy külön-külön. Mindkét verzió lehetséges. A 2. táblázat mutatja a kapott statisztikai eredményeket. Látható, hogy a főzés/sütés, porszívózás és portalanítás feladatai továbbra is legnagyobb mértékben a nők által végzett tevékenységek. A házban/lakásban vagy körül végzett kisebb javítások egyértelműen a férfiak feladatkörébe tartozik, továbbá a személtvitelt is inkább ők intézik. A mosogatás a családok majdnem felében egyenlő arányban megosztott módon történik, ahogy a bevásárlás is. A bevásárlás a leginkább egyenlő arányban megosztott tevékenység.

Visszautalva a hipotézisben megfogalmazott állításra az mondható, hogy részben továbbra is igaz az, hogy a férfiak főleg azokban az otthoni házimunka-tevékenységekben vesznek részt aktívan, amelyek nem igényelnek mindennapos időráfordítást, ezek tehát inkább maszkulin feladatok; ugyanakkor elég nagy mértékben kiveszik részüket a mosogatás feladatköréből, ami szintén mindennapos tevékenységnek mondható. A házimunka-

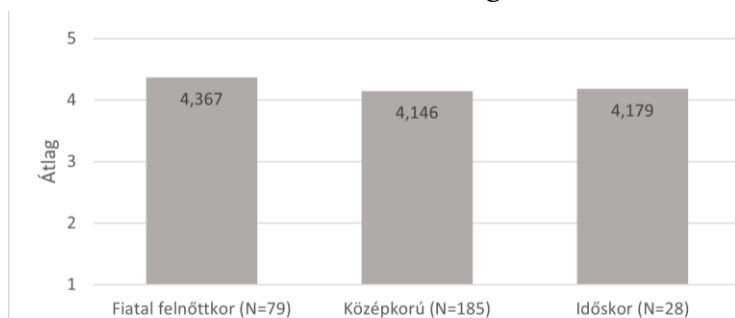
feladatok feminin tevékenységeit továbbra is a nők végzik, ami megegyezik az elvárásainkkal és a korábban végzett magyar kutatások eredményeivel is.¹⁹

Főzés, sütés	Khi2(3) = 333,479 (p = 0,0000)	69,5%-ban nő végzi; 20,9%-ban egyenlő arányban
Porszívózás	Khi2(3) = 92,959 (p = 0,0000)	41,1%-ban nő végzi; 29,8%-ban egyenlő arányban
Portalanítás	Khi2(3) = 314,877 (p = 0,0000)	67,1%-ban nő végzi; 25,7%-ban egyenlő arányban
Személtvitel	Khi2(3) = 203,041 (p = 0,0000)	54,5%-ban férfi végzi; 34,2%-ban egyenlő arányban
Kisebb javítások a házban	Khi2(3) = 486,055 (p = 0,0000)	80,1%-ban férfi végzi; 15,1%-ban egyenlő arányban
Mosogatás	Khi2(3) = 158,548 (p = 0,0000)	47,6%-ban egyenlő arányban; 37,7%-ban nő végzi
Bevásárlás	Khi2(3) = 282,466 (p = 0,0000)	65,8%-ban egyenlő arányban; 19,2%-ban nő végzi

2. táblázat Házimunka-feladatok eloszlása a családon belül – előfordulási gyakoriságok

Elégedettség a családon belüli házimunka megosztással

Kruskal–Wallis-próba segítségével megvizsgáltam, van-e különbség a három vizsgált generáció között az „Elégedett vagyok a családomra jellemző házimunka-felosztással” állításra adott válaszokban. Az átlag a fiatal felnőtteknél 4,367, a középkorú csoport esetén

5. ábra Átlagok bemutatása a generációk alapján

4,146, az időskorúaknál pedig 4,179. A hipotézisnek megfelelő eredményt kaptam a mintán. Ugyanis egyrészt nincs szignifikáns különbség a három generáció között [Kruskal–Wallis-próba: $H(2) = 2,302$ ($p = 0,3164$)], másrészt a generációs

¹⁹ Herche: „Háztartási munkamegosztás...” 74; Murinkó: „A nemi szerepekkel és a családdal kapcsolatos attitűdök...” 2004, passim; Pongrácz Tiborné: „Nemi szerepek társadalmi megítélése...” 2005, passim; Pongrácz Tiborné – Murinkó Livia: „Háztartási munkamegosztás...” 2009, Uo.

csoportokban kapott átlagok alapján látható, hogy mindhárom korcsoport elégedett a családjára jellemző házimunka-felosztással. Ez azonos a Pongrácz Tiborné és Murinkó Livia által 2009-ben közölt magyarországi eredményekkel. A kapott eredmény utalhat arra, hogy a „nők elfogadják, vagy legalábbis tudomásul veszik a háztartási munkamegosztás hagyományos jellegét, azt a tényt, hogy alapvetően ők felelősek az otthoni feladatokért, és pozitívan értékelik, ha ezek ellátásába házastársuk kisebb-nagyobb mértékben besegít.”²⁰ Mindezek mellett van annak is relevanciája, hogy minden generáció a saját 'korára' jellemző házimunka felosztással elégedett – az idős korosztály az inkább patriarchális szemléletű felosztással, a fiatal korosztály pedig az egalitáriusabb felosztással.

5. Összegzés

Kutatásom összefoglalásaként tehát az mondható, hogy már három generáció vizsgálatával is több olyan tényező változását tapasztaljuk, melyek érintik a családok életét. Kifejezetten fontosnak tartom ezen téma további tanulmányozását, hogy alaposabban megérthessük a változások háttérében húzódó tényezőket. A kapott eredmények egyrészt jelezhetnek generációs különbségeket, ugyanakkor a kultúra nézőpontjának változó hatása is befolyásoló tényező. Azt gondolom, hogy a téma legalaposabb vizsgálatát úgy lehetne elérni, ha számos családon belül több generációt megkérdeznénk, és narratív interjúkat vennénk fel a férfi- és női szerepmegosztásról és a házimunka-feladatokról.

Véleményem szerint a kapott eredmények az alkalmazott pszichológia területén nagy erővel bírnak, ugyanis rávilágítanak arra, hogy milyen fontos, hogy a családon, párkapcsolaton belül újból és újból megosszák a felek egymással saját elképzeléseiket a férfi- és női munkamegosztásról, a gyermek életükben elfoglalt szerepéről, ugyanis a saját és a másik véleményének megismerése által sok konfliktus és félreértés csökkenthető lehet, a párkapcsolat pedig mélyebb megértéssel gazdagodhat, ami az elégedettségre is pozitív hatással lehet. Jövendőbeli pszichológusként és családterapeutaként én magam is ezen fogok dolgozni úgy a saját életemben, mint a kliensekkel.

---

²⁰ Pongrácz Tiborné – Murinkó: „Háztartási munkamegosztás...”, 105–106.